

**LATENT TB (ድብቅ ቲቢ)።
አሁን ላይ ያለ ስጋት።**

የህመማችን መመሪያ

የሳንባ ነቀርሳ (ቲቢ) ፕሮግራም
Virginia Department of Health
(የሽርጂኒያ ጤና መምሪያ)

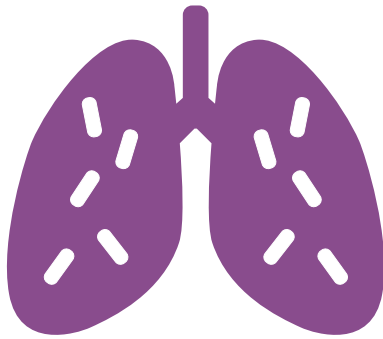
ይህ የህመሙን መጠቀሚያ ጽሁፍ በ latent tuberculosis infection (LTBI)(ድብቅ የ ቲቢ በሽታ) ላይ፣ የበሽታውን ዳራ ወይም መነሻ ፣ እንዴት ምርመራ እንደሚደረግለት እና እንዴት እንደሚታከም ጨምሮ መረጃ ለመስጠት ታሰቦ የተዘጋጀ ነው። ይህ ጽሁፍ ለሁሉም ታካሚዎች ጠቃሚ እንዲሆን ታሰቦ የተዘጋጀ ቢሆንም፣ በተለይም ግን የ LTBI (ድብቅ የቲቢ በሽታ) እንዳለባቸው በህክምና ምርመራ ለተረጋገጠባቸው ሰዎች፣ በቲቢ በሽታ የመያዝ ከፍተኛ አደጋ ላይ ለሚገኙት፣ ለቲቢ በሽታ ለተጋለጡ፣ በቲቢ በሽታ የመያዝ ዕድልን ከፍ በሚያደርጉ የሰራ ሁኔታዎች ውስጥ ለሚሰሩ እና ባጠቃላይ በእንደዚህ ዓይነት ሁኔታዎች ውስጥ ለሆኑ ሰዎች የቤተሰብ አባላት፣ ጓደኞች፣ እና ሌሎች የቅርብ ሰዎች ጠቃሚ እንደሚሆን ተስፋ እናደርጋለን።

ተጨማሪ መረጃ ለማግኘት፣ እባክዎን የሚከተለውን ድረ-ገጽ ይጎብኙ
<https://www.vdh.virginia.gov/tuberculosis/>

I. ዳራ ወይም መነሻ

LATENT TUBERCULOSIS INFECTION (LTBI) (ድብቅ የቲቢ በሽታ) ምንድን ነው?

Latent Tuberculosis Infection (LTBI) (ድብቅ የቲቢ በሽታ) ሰዎች ቲቢን በሚያሰከትለው ባክቴሪያ ሲጠቁ ነገር ግን በሚታይ ወይም ንቁ የቲቢ በሽታ (active TB disease) ሳይታወቅ ሲቀሩ የሚፈጠር ሁኔታ ነው። እንዲያውም ግዜ LTBI (ድብቅ የቲቢ በሽታ) "የተኛ ቲቢ" ተብሎ ይጠራል። ምክንያቱም የቲቢ ባክቴሪያዎቹ በሰውነት ውስጥ ያሉ ቢሆኑም ህመም የማያሰከትሉ እና ዕድገት የማያሳዩ በመሆናቸው ነው። የሰውነት በሽታን የመከላከል ስርዓት ይህንን የቲቢ ባክቴሪያ መዋጋት የሚችል በመሆኑ፣ እንደ LTBI (ድብቅ የቲቢ በሽታ) ያለበት ሰው ምንም ዓይነት የበሽታውን ምልክቶች የማያሳይ እና የህመም ስሜት የማይሰማው ከመሆኑም በተጨማሪ የቲቢ ባክቴሪያን ወደ ሌሎች ሰዎች ማስተላለፍ የማይችል ነው።

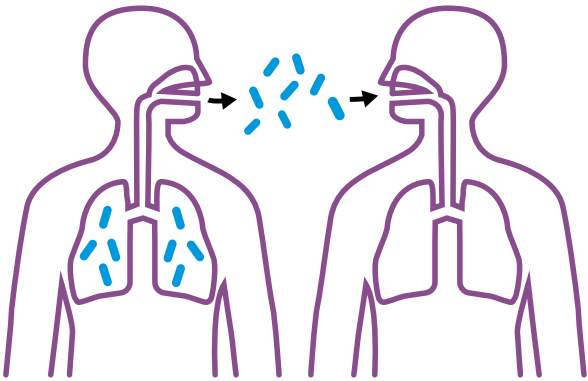

ቲቢ (ቲዩቢርክሎሲስ) ማይኮባክቴርየም ቲዩቢርክሎሲስ በተባለ ባክቴሪያ የሚከሰት መከላከል እና መታከም የሚቻል በሽታ ነው። ይህን እንጂ፣ ሁሉም በ ማይኮባክቴርየም ቲዩቢርክሎሲስ የተያዘ ሰው በሚታይ ወይም ንቁ የቲቢ በሽታ ይያዛል ማለት አይደለም። ባክቴሪያው አብዛኛውን ጊዜ የሚያጠቃው ሳንባዎችን ነው። ነገር ግን ማንኛውንም የሰውነት ክፍልም ሊያጠቃ ይችላል። የበሽታው ምልክቶች እንደ በሽታው ያጠቃው የሰውነት ክፍል ይለያያሉ። እነዚህ የበሽታው ምልክቶች 3 ሳምንታት እና ከዛ በላይ የሚቆይ ሳል፣ መድከም፣ ትኩሳት፣ ሌሊት ላይ ማላብ፣ የደረት ላይ ህመም፣ እና ደም የተቀላቀለበት አክታ መኖርን ሊያካትቱ ይችላሉ። ካልታከመ፣ የቲቢ በሽታ ሞትን ሊያሰከትል ይችላል።

ምንም እንኳን በ LTBI (ድብቅ የቲቢ በሽታ) ጊዜ ባክቴሪያዎቹ ጉዳት የማያደርሱ ቢሆንም፣ በሰውነት ውስጥ በህይወት ያሉ በመሆናቸው ህክምና ካልተደረገባቸው በሽታን ሊያሰከትሉ ይችላሉ። ይህ በሚያጋጥምበት ጊዜ በቲቢ በሽታ ሊያዙ ይችላሉ። ይህም እጅጉን ደካማ ሊያደርግ ይችላል። ስለዚህ፣ ራስዎን በቲቢ በሽታ ከመያዝ ለመከላከል የLTBI (ድብቅ የቲቢ በሽታ) ህክምናን ጨርሶ ማጠናቀቅ እጅጉን አስፈላጊ ጉዳይ ነው።

በ LTBI (ድብቅ የቲቢ በሽታ) እንዴት ሊያዙ ይችላሉ?

የቲቢ ባክቴሪያ እንደ የቲቢ በሽታ ያለበት ሰው በሚያወራበት ጊዜ፣ ሲያሰል፣ ሲሰቅ፣ ሲዘፍን ወይም ሲያሰነጥስ ከአንድ ሰው ወደ ሌላ ሰው በአየር አማካኝነት የሚሰራጭ ነው። ይህ የቲቢ ባክቴሪያ አየር ላይ ሊረጭ ይችላል እናም በዚህ ሰዓት ከዚህ ሰው አጠገብ ከሆኑ፣ ባክቴሪያውን ወደ ሰውነት ውስጥ በትንፋሽ ሊያሰገቡት እና ሊጠቁ ይችላሉ።

ቲቢ አብዛኛውን ጊዜ በየቀኑ በሚገናኙ እና እርስ በርሳቸው የቅርብ ግንኙነት ባላቸው ለምሳሌ እንደ የቤተሰብ አባላት፣ ጓደኞች፣ የሰራ ባልደረቦች፣ ወይም የትምህርት ቤት ጓደኞች በሆኑ ሰዎች መካከል ከአንዱ ወደ አንዱ ይተላለፋል።

እርስዎ ከዩናይትድ ስቴትስ ውጪ የተወለዱ ከሆኑ፣ በልጅነት የቢሲጂ (BCG) ክትባት ተክትበው ሊሆን ይችላል። ይህ ክትባት ጨቅላ ህጻናት እና ትንንሽ ልጆች ከባድ በሆነ የቲቢ በሽታ እንዳይያዙ ይከላከላል። ይህን እንጂ፣ ዕድሜ ልክ ከቲቢ ይከላከላል ማለት ግን አይደለም። በልጅነት የቢሲጂ (BCG) ክትባት ተክትበውም ቢሆን፣ እንዴት አድርገው የቲቢ ምርመራ ማድረግ እንደሚችሉ ለማወቅ ክፍል II ን ይመልከቱ።

በ ቲቢ በሽታ የመያዝ አደጋ ውስጥ ያለው ማን ነው?

ምንም እንኳን LTBI (ድብቅ የቲቢ በሽታ) ካለባቸው ሰዎች ውስጥ ህክምና ሳያደርጉ ቢቀሩ የሚታይ ወይም ንቁ ቲቢን ሊያዳብሩ የሚችሉት ከ 5-10% ብቻ ቢሆኑም፣ በዩናይትድ ስቴትስ ውስጥ ግን 80% የሚሆኑት የሚታይ ወይም ንቁ የቲቢ በሽታ ሁኔታዎች በአግባቡ ካልታከመ የ LTBI (ድብቅ የቲቢ በሽታ) ሁኔታ የሚመጡ ናቸው። ከዚህም በተጨማሪ፣ አንዳንድ LTBI (ድብቅ የቲቢ በሽታ) ያለባቸው ሰዎች ከሌሎች ሰዎች ይበልጥ የሚታይ ወይም ንቁ ቲቢ በሽታን የማዳበር ዕድላቸው ከፍ ያለ ነው።

በቲቢ በሽታ የመታመም ከፍተኛ አደጋ ውስጥ ያሉ ሰዎች በአጠቃላይ በሁለት ይከፈላሉ፦

1. በቅርብ ጊዜ (ለባክቴሪያው ከተጋለጡ በሁለት ዓመታት ውስጥ) በቲቢ ባክቴሪያ ተጠቅተው የነበሩ ሰዎች፤
2. የሚከተሉት የሰውነት በሽታን የመከላከል አቅም የሚያዳክሙ ሁኔታዎች ያሉባቸው ሰዎች፤
  - የኤችአይቪ በሽታ
  - የንጥረ ነገር አጠቃቀም፣ በተለይም በመርፌ የሚሰጡ አደንዛዥ ዕጾችን መውሰድ
  - ለሬህማቶይድ ኦርትራይተስ ወይም ክሮንስ በሽታ የሚሰጥ የተለየ ህክምና
  - የአካል ክፍል ንቅለ-ተከላ
  - ከባድ የኩላሊት በሽታ
  - የጭንቅላት እና የአንገት ካንሰር
  - የሰኳር ህመም
  - ህክምናዎች፣ ለምሳሌ ኮርቲኮስቴሮይድሶችን (corticosteroids) መጠቀም
  - ሲሊኮሲስ (Silicosis)
  - ዝቅተኛ የሰውነት ክብደት
3. ከዚህም በተጨማሪ፣ ህጻናት፣ በተለይም ዕድሜያቸው ከአምስት ዓመት በታች የሆኑት እንደ ከተጠቁ በኋላ በሚታይ ወይም ንቁ የቲቢ በሽታ የመታመም ዕድላቸው ሰፊ ነው።

የሚከተሉት ድርጊቶች የቲቢ በሽታን የሚያሰከትሉ አይደሉም፦

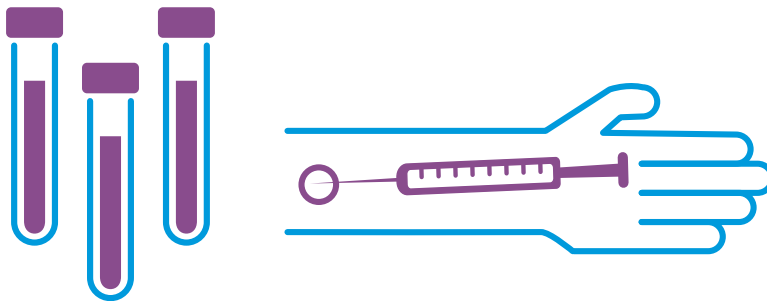
- ምግቦችን ወይም መጠጦችን መጋራት
- እጅ ለእጅ መጨባበጥ
- መተቃቀፍ
- የመፀዳጃ ቤት መቀመጫዎችን መንካት

II. ምርመራ

የቲቢ ምርመራ ማድረግ ይኖርብኛል?

በሚከተሉት ሁኔታዎች ውስጥ ከሆኑ ምርመራ ማድረግ ይኖርብዎታል:-

- ከአንድ የቲቢ በሽታ እንዳለበት የሚታወቅ ወይም የሚታሰብ ሰው ጋር ጊዜ አሳልፈው ከሆነ፤
- የቲቢ በሽታ ምልክቶች ካሉብዎት፤
- የቲቢ በሽታ በስፋት በተሰራጨባቸው ሀገሮች ውስጥ የተወለዱ ከሆነ፤ በእነዚህ ሀገሮች ውስጥ ኖረው ከሆነ ወይም ወደ እነዚህ ሀገሮች በተደጋጋሚ ጉዞ አድርገው ከሆነ፤
- ኤች ኦይ ቪ ካለብዎት ወይም ሌላ የሰውነትዎን በሽታ የመከላከል አቅም የሚያዳክም ሁኔታ ካለብዎት፤
- በመርፌ የሚሰጡ መድሃኒቶችን የሚጠቀሙ ከሆነ፤
- እንደ የቤት አልባ ሰዎች መጠልያ፣ የሚረሚያ ቦታዎች፣ እና የነርሲንግ ቤቶች በመሳሰሉ ብዙ የሰው ሰብሰብ ባለባቸው ቦታዎች ውስጥ የሚኖሩ ወይም የሚሰሩ ከሆነ።

የLTBI ምርመራ ማድረግ የምችለው እንዴት ነው?

LTBI (ድብቅ የቲቢ በሽታ) ምርመራ ለማድረግ የሚያስችሉ ሁለት አማራጮች አሉ - የቲቢ የደም ምርመራ እና የቲቢ የቆዳ ምርመራ። በዶክተርዎ በኩል ወይም በአከባቢዎ ወደ ሚገኝ የጤና መዋሪያ በመሄድ የቲቢ የቆዳ ምርመራ ወይም የቲቢ የደም ምርመራ ማድረግ ይችላሉ። የጤና እንክብካቤ አቅራቢዎ ለእርስዎ የተሻለ የሚሆነው የምርመራ ዓይነት የትኛው እንደሆነ ይነገርዎታል። ከዚህም በተጨማሪ በምርመራ የሚታይ (ንቁ) ቲቢ በሽታ ወይም LTBI (ድብቅ የቲቢ በሽታ) እንዳለብዎ ከተረጋገጠ የጤና እንክብካቤ ክትትል ዕቅድ ማካተት አለበት።

የቲቢ የደም ምርመራዎች

የቲቢ የደም ምርመራዎች፣ በሌላ አጠራር interferon gamma release assays (IGRAs) ተብለው የሚታወቁት፣ ህክምናውን ወደ ሚያደርጉበት የጤና እንክብካቤ አቅራቢዎ አንዴ ብቻ እንዲሄዱ የሚያስገድድዎ ነው። የጤና እንክብካቤ አቅራቢዎ

ከእርሶ ላይ የደም ናሙና ይወሰድና በቲቢ ባክቴሪያ መጠቃት አለመጠቃት ለመለየት ወደ ቤተ-ሙከራ ይልከዋል። IGRA የቢ.ሲ.ጂ. (BCG) ክትትል ለወሰዱት እና የቲቢ የቆዳ ምርመራ አስፈላጊውን ክትትል ለማድረግ መመላለስ ለማይችሉት ሰዎች ተመራጭ የቲቢ የምርመራ ዓይነት ነው።

- በ IGRA ምርመራ አወንታዊ ውጤት (positive IGRA test) ማለት በቲቢ ባክቴሪያ ተጠቅተዋል ወይም ተይዘዋል ማለት ነው። ይሁን እንጂ፣ በሰውነትዎ ውስጥ LTBI (ድብቅ የቲቢ በሽታ) ወይም ንቁ የቲቢ በሽታ መኖሩን ለመለየት የክትትል ምርመራዎችን ማድረግ ይኖርብዎታል።
- አሉታዊ የIGRA ውጤት (negative IGRA) ማለት፣ ደምዎ ለዚህ ምርመራ ምላሽ አልሰጠም ማለት ነው። ይህም ማለት በሰውነትዎ ውስጥ LTBI (ድብቅ የቲቢ በሽታ) ወይም ንቁ የቲቢ በሽታ የመኖር ዕድሉ አነስተኛ ነው ማለት ነው።

የቲቢ የቆዳ ምርመራዎች

ልክ እንደ የቲቢ የደም ምርመራው፣ የቲቢ የቆዳ ምርመራ ወይም tuberculin skin test (TST) እርስዎ በቲቢ ባክቴሪያ መጠቃት አለመጠቃትዎን ለመለየት በጤና እንክብካቤ አቅራቢዎ የሚካሄድ ምርመራ ነው። ለዚህ ምርመራ፣ የጤና እንክብካቤ አቅራቢዎ የተወሰነ መጠን ያለው ቱቦርኩሊን፣ ማለትም የምርመራ ፕሮቲን፣ ወደ ቆዳዎ ታችኛው ክፍል በመርፌ ያስገባል/ይወጋል። ከዚህም በኋላ፣ ከ 48-72 ሰዓታት ባለው ጊዜ ውስጥ፣ ቱቦርኩሊኑ በተወጋበት ቦታ ላይ ሰውነትዎ ያሳየውን ማንኛውም ዓይነት አጻፋዊ ምልክት ለመለካት ወደ ጤና እንክብካቤ አቅራቢዎ ይመለሳሉ። ሰውነትዎ ባሳየው አጻፋዊ ምልክት እና የጤና ታሪክዎ ላይ መሰረት በማድረግ፣ የጤና እንክብካቤ አቅራቢዎ ውጤቱ አወንታዊ (ፖዘቲቭ) ይሁን አሉታዊ (ኔጋቲቭ) ይለያል።

- በ TST ምርመራ አወንታዊ (ፖዘቲቭ) ውጤት ማለት በቲቢ ባክቴሪያ ተጠቅተዋል ወይም ተይዘዋል ማለት ነው። ይሁን እንጂ፣ በሰውነትዎ ውስጥ LTBI (ድብቅ የቲቢ በሽታ) ወይም ንቁ የቲቢ በሽታ መኖሩን ለመለየት የክትትል ምርመራዎችን ማድረግ ይኖርብዎታል።
- በ TST ምርመራ አሉታዊ (ኔጋቲቭ) ውጤት ማለት፣ ሰውነትዎ ለዚህ ምርመራ ምልክት አልሰጠም ማለት ነው። ይህም ማለት በሰውነትዎ ውስጥ LTBI (ድብቅ የቲቢ በሽታ) ወይም ንቁ የቲቢ በሽታ የመኖር ዕድሉ አነስተኛ ነው ማለት ነው።

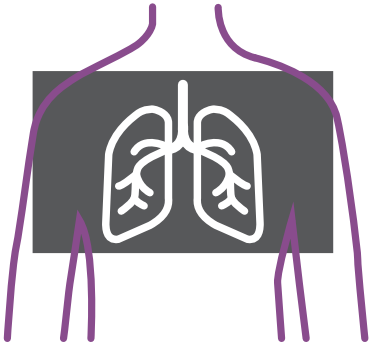
የክትትል ምርመራ

በቅርቡ ለቲቢ ተጋላጭ ከነበሩ፣ ከተጋለጡበት ቀን በኋላ ከ 8-10 ሳምንታት ውስጥ ሁለተኛ የቲቢ ምርመራ ማድረግ ሊኖርብዎ ይችላሉ። ምክንያቱም ሰውነትዎ ለምርመራው አወንታዊ ምልክት ለመስጠት ጊዜው ገና ሊሆን ስለሚችል። የተደረገው ሁለተኛ ምርመራ ውጤቱ አሉታዊ (ኔጋቲቭ) ከሆነ፣ LTBI (ድብቅ የቲቢ በሽታ) ወይም ንቁ የቲቢ በሽታ በሰውነትዎ ውስጥ የመኖር ዕድሉ አነስተኛ ነው ማለት ነው።

የ IGRA ወይም TST የምርመራ ውጤት አወንታዊ (ፖዘቲቭ) ከሆነ፣ የጤና ተቋምዎ በሰውነትዎ ውስጥ ያለው LTBI (ድብቅ የቲቢ በሽታ) ነው ወይስ የሚታይ ወይም ንቁ የቲቢ በሽታ የሚለውን ለመለየት ተጨማሪ ምርመራዎች ማድረግ ይኖርበታል። ይህ አብዛኛውን ጊዜ በሳንባዎችዎ ላይ የቲቢ በሽታ ምልክቶችን ለማየት ሲባል የደረሰ ላይ ራጅ መነሳትን የሚያካትት ነው። ነገር ግን ሳል ካለብዎ የአክታ ናሙና መውሰድንም ሊያካትት ይችላል። ቲቢ ሁል ጊዜ በ ሳንባዎችዎ ላይ ብቻ የሚገኝ ባለመሆኑ፣ የጤና እንክብካቤ አቅራቢዎ ሌሎች ናሙናዎችን ጭምር መውሰድ ሊኖርበት ይችላል።

እባክዎን ያስታውሱ፣ LTBI (ድብቅ የቲቢ በሽታ) እና የሚታይ ወይም ንቁ የቲቢ በሽታ በሽታዎች ውስጥ ሪፖርት መደረግ ያለባቸው ሁኔታዎች በመሆናቸው፣ የጤና እንክብካቤ አቅራቢዎ የሚያገኘውን ማንኛውም አወንታዊ (ፖዘቲቭ) የምርመራ ውጤት ለአከባቢው የጤና መምሪያ ሪፖርት ማድረግ አለበት። ይሁን እንጂ፣ እነዚህ የምርመራ ውጤቶች ምስጢራዊነታቸው ተጠብቆ የሚያዙ ናቸው። ከዚህም በተጨማሪ ከሰራዊት ሊባረሩ አይችሉም ወይም በሰደተኝነት ሁኔታዎ ላይ ምንም ዓይነት ተጽዕኖ አይደርስብዎትም።

የሚታይ ወይም ንቁ የቲቢ በሽታ ታማሚ ከሆኑ፣ የኤች ኤይ ቪ ሁኔታዎን ለመለየት የሚያስችል የኤች ኤይ ቪ ምርመራ የማድረግ ዕድል ይቀርብልዎታል። ይህ ለሚያደርጉት ህክምና እና ለሚደረግልዎ እንክብካቤ ጠቃሚ ነው።

III. ህክምና

LTBI (ድብቅ የቲቢ በሽታ) ምርመራ ማድረግ ከባድ ስሜትን ሊያስከትል የሚችል እንደሆነ እና ብዙ ጥያቄዎችን ሊፈጥርብዎ እንደሚችል እንረዳለን። ልናረጋግጥልዎ የምንፈልገው ነገር **LTBI (ድብቅ የቲቢ በሽታ) መታከም ይችላል** ከዚህም በተጨማሪ ይህ የ LTBI (ድብቅ የቲቢ በሽታ) ህክምና በሚታይ ወይም ንቁ የቲቢ በሽታ ከመታመም ሊከለከልልዎ የሚችል ነው። የሚታይ ወይም ንቁ የቲቢ በሽታም ቢሆን ሊታከም የሚችል ቢሆንም፣ ነገር ግን ዕድገቱ ከጨመረ አብዛኛውን ጊዜ በጣም የመታመም ስሜት ሊሰማዎት እና ቲቢን ወደ ሌሎች ሰዎች ሊያስተላልፉ ይችላሉ። ስለዚህ፣ LTBI (ድብቅ የቲቢ በሽታ)ን ማከም እርሶዎን፣ ቤተሰብዎን፣ ጓደኞችዎን እና የሰራ ባልደረቦችዎን ጤናማ እና ደህንነታቸው የተጠበቀ የሚያደርግ ነው።

LTBI (ድብቅ የቲቢ በሽታ) የሚታከመው እንዴት ነው?

LTBI (ድብቅ የቲቢ በሽታ)ን ለማከም የሚያስችሉ የሚቀርብልዎ ብዙ የህክምና አማራጮች አሉ። አሁን ላይ ባሉበት የጤንነት ሁኔታ እና ሌሎች እየወሰዱዎቸው ያሉዎቸው መድሃኒቶች ላይ በመመስረት ለእርሶ እጅጉን ተመራጭ የሆነ የህክምና አማራጭ በመለየት ላይ የጤና እንክብካቤ አቅራቢዎ ከእርሶ ጋር አብሮ ይሰራል።

አሁን ላይ፣ Centers for Disease Control and Prevention (CDC) (የበሽታ ቁጥጥር እና መከላከል ማዕከላት) እና National Tuberculosis

Controllers Association (NTCA) (ብሄራዊ የሳንባ ነቀርሳ ተቆጣጣሪዎች ማህበር) የአጭር ጊዜ ቆይታ ያላቸው ህክምናዎች እንዲሰጡ ይመክራሉ። እነዚህ አማራጮች ህክምናዎን በሶስት ወይም አራት ወራት

ውስጥ እንዲያጠናቅቁ ያስችልዎታል። እነዚህ አማራጮች ተገቢነት የሌላቸው ከሆነ፣ የጤና እንክብካቤ አቅራቢዎ ህክምናዎን ለሰድስት ወይም ለዘጠኝ ወራት እንዲወስዱ ያደርግዎታል። ሊቀርቡ የሚችሉ የህክምና አማራጮች የሚከተሉት ናቸው፡-

- በ ሳምንት አንድ ለ ሶስት ወራት የሚሰጥ isoniazid plus rifapentine (3HP)
- ለአራት ወራት በየቀኑ የሚሰጥ rifampin (4R)
- ለሶስት ወራት በየቀኑ የሚሰጥ isoniazid plus rifampin (3HR)
- የሰድስት ወይም የዘጠኝ ወራት isoniazid (6H ወይም 9H፣ በቅደም ተከተል)

ከዚህ በፊት በነበሩት ክፍሎች ላይ እንደተገለጸው፣ በንጽጽር በተጋላጭነት ጊዜ ሁኔታቸው ወደ ሚታይ ወይም ንቁ ቲቢ በሽታነት የማድግ ከፍተኛ አደጋ ውስጥ ያሉ የተወሰኑ የህብረተሰቡ ክፍሎች ወይም የግለሰቦች ስብስብ ቡድኖች አሉ። እነዚህም ጨቅላ ህጻናትን፣ ልጆችን እና ከኤች ኦይ ቪ ጋር አብረው የሚኖሩ ሰዎችን የሚያጠቃልሉ ናቸው። እነዚህ የህብረተሰቡ ክፍሎች በቲቢ በሽታ የመታመም ዕድላቸው ከፍተኛ በመሆኑ ለቲቢ ተጋላጭ ሆነው ከነበረ፣ የምርመራ ውጤታቸውም እንኳን አሉታዊ (ኔጋቲቭ) ቢሆን፣ ህክምና ሊሰጣቸው ይችላል። እባክዎን እርሶ ወይም ልጅዎ ከእነዚህ የህብረተሰብ ክፍሎች ውስጥ አንዱ ከሆኑ በዚህ ጉዳይ ላይ ከጤና እንክብካቤ አቅራቢዎ ጋር ይነጋገሩ።

ለ LTBI (ድብቅ የቲቢ በሽታ) የሚሰጥ ህክምና ከሌሎች በባክቴሪያ የሚመጡ እንደ ኒሞኒያ ላሉት ምናልባትም እርሶዎ ታመዎቸው ለነበሩ በሽታዎች ከሚሰጠው ህክምና ጋር ሲነጻጸር ረዘም ያለ ጊዜ እንደሚወስድ እንገነዘባለን። የዚህም ምክንያት የቲቢ ባክቴሪያ ከሌሎች ባክትሪያዎች ጋር ሲነጻጸር ዘገምተኛ ዕድገት የሚያሳይ በመሆኑ ረዘም ያለ የህክምና ጊዜ የሚጠይቅ ይሆናል። ይሁን እንጂ፣ የLTBI (ድብቅ የቲቢ በሽታ) ህክምና ከንቁ ቲቢ በሽታ ህክምና ጋር ሲነጻጸር ቀላል እና ፈጣን የሆነ ህክምና ነው። የጤና ተቋምዎ የሚያዘልዎት ህክምና ሙሉ በሙሉ በ አግባቡ ወሰደ ማጠናቀቅ የ LTBI (ድብቅ የቲቢ በሽታ) ወደ የ ቲቢ በሽታነት እንዳይቀየር የማድረግያ ብቸኛው መንገድ እንደሆነ ማስታወስ ያስፈልግዎታል።

ስለ የ LTBI (ድብቅ የቲቢ በሽታ) ህክምና ማወቅ ያለብኝ ነገር ምንድን ነው?

በሚሰጥዎ የህክምና አማራጭ ላይ በመመስረት፣ መድሃኒቶችን በየቀኑ ወይም በየሳምንቱ ይወስዱ። በጤና እንክብካቤ አቅራቢዎ የሚታዘዙልዎትን መድሃኒቶች በትክክል እንደተነገርዎ መውሰድ መቻል እጅግ ጠቃሚ ነገር ነው። ይህም በትክክለኛው ሰዓት የሚወሰደውን

የመድሃኒት መጠን (ዶዝ) መውሰድን እና ሙሉ መድሃኒቱን ወስዶ መጨረስን የሚያረጋግጥ ነው። መድሃኒቱን በትክክል ከወሰዱት የሚታይ ወይም ንቁ ቲቢ በሽታ ዕድገትን በመከላከል ላይ የበለጠ በጥሩ ሁኔታ ይሰራል።

ከዚህም በተጨማሪ፣ በሚቀርብልዎ የህክምና አማራጭ ላይ በመመስረት፣ መድሃኒትዎን ለመውሰድ ከጤና እንክብካቤ አቅራቢዎ ጋር መገናኘት ሊኖርብዎ ይችላል። ይህም directly observed therapy (DOT) (በቀጥታ ክትትል የሚደረግበት ህክምና) ተብሎ ይጠራል። የጤና እንክብካቤ አቅራቢዎ የሚነሱ ጥያቄዎችን መመለስ የሚችል በመሆኑ፣ ማናቸውም የሚያጋጥሙ የጎንዮሽ ጉዳዮችን ክትትል የሚያደርግ እና እርምጃ የሚወስድ በመሆኑ እና ህክምናዎን በተቻለ መጠን በፍጥነት እንዲያጠናቅቁ የሚያደርግ በመሆኑ DOT (በ ቀጥታ ክትትል የሚደረግበት ህክምና) አጋዥ ሊሆን ይችላል።

በLTBI (ድብቅ የቲቢ በሽታ) ህክምና ጊዜ የሆርሞናል የወሊድ መከላከያዎች እና የአልኮል አጠቃቀም በአሁኑ ሰዓት ሆርሞናል የወሊድ መከላከያ እንክብሎችን (የወሊድ መቆጣጠሪያ እንክብሎች፣ implant (በክንድ የሚቀበር)፣ Nuvaring (የማህጸን በር ቀለበት)፣ Patch (ክንድ ላይ የሚለጠፍ)፣ depo provera (በመርፌ የሚሰጥ) እና ፕሮጂስትሮን ብቻ እንክብሎች) እየወሰዱ ከሆነ፣ እባክዎን የቲቢ መድሃኒቶች በእነዚህ መድሃኒቶች አሰራር ላይ ተጽእኖ ሊያሳድሩ እንደሚችሉ ይወቁ። እባክዎን ይህንን ጉዳይ ከጤና እንክብካቤ አቅራቢዎ ጋር ይነጋገሩበት። ከዚህም በተጨማሪ እንደ ኮንዶም ያሉ የእርግዝና መከላከያ መንገዶችን ይጠቀሙ።

የቲቢ መድሃኒቶችን በመውሰድ ላይ እያሉ እንደ ቢራ፣ ሊከር (አረቄ)፣ ወይም ወይን ያሉ የአልኮል መጠጦችን መጠጣት እጅግ አደገኛ ሊሆን ይችላል። እባክዎ ማንኛውም የአልኮል መጠጥ አጠቃቀምን የተመለከተ ጉዳይ ከጤና እንክብካቤ አቅራቢዎ ጋር ይነጋገሩ።

ህመም የማይሰማኝ ከሆነ ለምንድን ነው መድሃኒት መውሰድ ያለብኝ?

ምንም እንኳን እርስዎ የህመም ሰሜት የሌለብዎ እና የቲቢ ባክቴሪያን ወደ ሌሎች ማስተላለፍ የማይችሉ ቢሆንም፣ የቲቢ ባክቴሪያ በሰውነትዎ እስካለ ድረስ እርስዎን

ለህመም የመዳረግ አቅም አለው። የቲቢ ባክቴሪያን የማስወገጃ ብቸኛው መንገድ ሙሉ የLTBI (ድብቅ የቲቢ በሽታ) ህክምናዎን ተከታትሎ ማጠናቀቅ ነው።

አንድ መውሰድ የነበረብኝን የLTBI (ድብቅ የቲቢ በሽታ) መድሃኒት (ዶዝ) ሳልወሰድ ብቀርሰ?

አንድ መውሰድ የነበረብዎትን የLTBI (ድብቅ የቲቢ በሽታ) መድሃኒትዎን ረስተው ሳይወሰዱ ቢቀር፣ በቀጣዩ ቀጠሮዎ ላይ ለጤና እንክብካቤ አቅራቢዎ ይነገሩት። ተጨማሪ የመድሃኒቱን የሚወስድ መጠን (ዶዝ) ላለመውሰድዎ እርግጠኛ ይሁኑ፣ ምክንያቱም ከአንድ በላይ የታዘዘን የመድሃኒት መጠን በአንድ ጊዜ መውሰድ አይመከርም።

የLTBI (ድብቅ የቲቢ በሽታ) መድሃኒትዎን ለሁለት ሳምንታት እና ከዛ በላይ ለሆነ ጊዜ ሳይወሰዱ ቢቀሩ፣ ከዚህ በኋላ የ LTBI (ድብቅ የቲቢ በሽታ) የህክምና መርሃ-ግብርዎን እንዴት ማስቀጠል እንዳለብዎ ለመወሰን በተቻለ ፍጥነት ከጤና እንክብካቤ አቅራቢዎ ጋር ቀጠሮ ይያዙ።

መድሃኒቶቼ የጎንዮሽ ጉዳዮች አሏቸው?

ምንም እንኳን አብዛኛው ሰው የ LTBI (ድብቅ የቲቢ በሽታ) መድሃኒቶችን በጥሩ ሁኔታ የሚቋቋም ቢሆንም፣ አንዳንድ የታወቁ የጎንዮሽ ጉዳዮች ግን አሏቸው። አብዛኛዎቹ እነዚህ የጎንዮሽ ጉዳዮች እነስተኛ ናቸው፣ ነገር ግን የተወሰኑት ደግሞ ወዲያው ህክምና ማግኘት የሚያስፈልጋቸው ሊሆኑ ይችላሉ። እርስዎ እየወሰዱ ባሉት የህክምና መርሃ-ግብር ላይ በመመርኮዝ፣ የሚከተሉት ነገሮች ሊያጋጥምዎ ይችላሉ፡-

- ምራቅ፣ ሽንት፣ እንባዎች እና ሌሎች የሰውነት ፈሳሾች ብርቱካንማ-ቀይ ቀለም መያዝ - ይህ የሚያጋጥም ነው፣ ከጊዜ በኋላም እየቀነሰ ሊሄድ ይችላል
- ድካም

ህክምናውን በሚያደርጉበት ጊዜ ከባድ የጎንዮሽ ጉዳዮች ካጋጠምዎ፣ እባክዎን የጤና እንክብካቤ አቅራቢዎን ወዲያው ያነጋግሩ። ከባድ የጎንዮሽ ጉዳዮች የሚከተሉትን የሚያጠቃልሉ ናቸው፡-

- መፍዘዝ ወይም ራስን ማዞር
- የምግብ ፍላጎት መቀነስ
- እንደ ፍሉ ዓይነት ምልክቶች (ለምሳሌ፣ ትኩሳት፣ ብርድ ብርድ ማለት፣ የራስ ምታት፣ መፍዘዝ፣ የጡንቻዎች እና አጥንቶች ህመም)

- ከባድ የሆነ ተቅማጥ ወይም ቀለማቸው ፈዘዘ ያለ ሰገራዎች
- የትንፋሽ ማጠር
- የሀዘን ወይም ጭንቀት ስሜቶች
- ትኩሳት
- መንስኤው የማይታወቅ የክብደት መቀነስ
- ቡናማ ቀለም ያለው ሽንት (የቡና ወይም የ ኮካ ኮላ ቀለም)
- ቢጫማ ቀለም ያለው/ያላቸው ቆዳ ወይም ዓይኖች
- ሽፍታ
- ቀጣይነት ያለው መደንዘዝ በእጆች እና እግሮች ላይ የሚሰማ ስሜት
- ቀጣይነት ያለው ድካም ወይም ጉልበት ማጣት ለ 3 ወይም ከዛ በላይ ለሆኑ ቀናት የሚቆይ
- የሆድ ህመም
- በቀላሉ ቆዳ መቆጣት ወይም መድማት
- የመገጣጠሚያ ህመም
- ማቅለሽለሽ
- ማሰታወክ
- ማሳከክ

ህክምናዬን ባላጠናቅቅ ምን ሊፈጠር ይችላል?

ሙሉ የLTBI (ድብቅ የቲቢ በሽታ) መድሃኒቶች የሚወሰዱበትን ህክምና ካላጠናቀቁ፣ የቲቢ ባክቴሪያው በሰውነትዎ ውስጥ ይቆያል እናም ቀስ በቀስ ወደ ሚታይ ወይም ንቁ የቲቢ በሽታነት ሊያድግ ይችላል። በድጋሚ፣ የቲቢ ባክቴሪያን የማስወገጃ ብቸኛው መንገድ ሙሉውን የLTBI (ድብቅ የቲቢ በሽታ) ህክምናዎን ተከታትሎ ማጠናቀቅ ነው።

ህክምናዬን ካጠናቀቅኩ በኋላ ምን ይፈጠራል?

እንዴ የLTBI (ድብቅ የቲቢ በሽታ) ህክምናዎን ካጠናቀቁ በኋላ፣ ከጤና እንክብካቤ አቅራቢዎ ህክምናውን ማጠናቀቅዎን የሚገልጽ ሰነድ ይሰጥዎታል። ይህ ሰነድ የቲቢ የምርመራ ውጤቶችን፣ የደረት ላይ የራጅ ምርምራ ውጤቶችን፣ ስሞችን፣ የሚወስድ የመድሃኒት መጠንን (ዶዘን) እንዲሁም የህክምናዎ አጠቃላይ የቆይታ ጊዜን እና የጤና ተቋምዎን የሚመለከት መረጃን የያዘ ነው የሚሆነው።

ይህን ሰነድ ደህንነቱን ጠብቀው ጥሩ ቦታ ላይ ያስቀምጡት ምክንያቱም ለወደፊቱ የቲቢ የመለያ ዳሰሳ በሚደረግበት ጊዜ ይህንን ሰነድ እንዲያሳዩ ይጠየቃሉና። ከዚህ በኋላ የሚያደርጉት ማንኛውም የቲቢ ምርመራ አወገታዊ (ፖዘቲቭ) ውጤትን የሚያሳይ ሆኖ ስለሚቀር፣ ለወደፊቱ የቲቢ ምርመራ ማድረግ አይጠበቅብዎትም። ይህን እንጂ፣ ማንኛውም ከላይ የተገለጹትን የሚታይ ወይም ንቁ የቲቢ በሽታ ምልክቶች እንዳይኖሩ በቅርበት ትኩረት ሰጥተው ያስተውሉ። ማንኛውም የሚታይ ወይም ንቁ የቲቢ በሽታ ምልክቶች ካሳዩ የጤና እንክብካቤ አቅራቢዎን ደውለው ያነጋግሩ።

Brown University Health Services (ብራውን ዩኒቨርሲቲ የጤና ሳይንስ)። (2019)። Treatment for Latent Tuberculosis Infection (LTBI) (የድብቅ የሳንባ ነቀርሳ (ቲቢ) ኢንፌክሽን (LTBI) ሕክምና)። Brown Health Services Patient Education Series (ብራውን የጤና አገልግሎቶች የታካሚ ትምህርት ተከታታይ)። Brown University Health Services (ብራውን ዩኒቨርሲቲ የጤና ሳይንስ)። <https://www.brown.edu/campus-life/health/services/sites/brown.edu.campus-life.health.services/files/LTBI%20Treatment.pdf>

California Department of Public Health (የካሊፎርኒያ የህዝብ ጤና መምሪያ)። (2018)። TB Free California (ከቲቢ ነጻ ካሊፎርኒያ)። ስለ LTBI ከታካሚዎች (አዋቂ ታካሚዎች) ጋር መነጋገር። California Department of Public Health (የካሊፎርኒያ የህዝብ ጤና መምሪያ)። https://www.cdph.ca.gov/Programs/CID/DCDC/CDPH%20Document%20Library/Latent%20TB%20Starter%20Kit%20for%20Providers/Provider_script_for_LTBI_counseling-adults.pdf

Centers for Disease Control and Prevention (የበሽታ መቆጣጠሪያ እና መከላከያ ማዕከላት)። (2012)። የሳንባ ነቀርሳ (ቲቢ) ክሎሎራል። እውነታዎቹን ያግኙ! [ብሮሹር]። https://www.cdc.gov/tb/publications/pamphlets/Tuberculosis_Get_the-facts.pdf

የበሽታ መቆጣጠሪያ እና መከላከያ ማዕከላት፣ ብሔራዊ የኤች ኤይ ቪ / ኤድስ ማዕከል፣ የቫይረስ ሄፓታይቲስ፣ የአባላዘር በሽታ እና የቲቢ መከላከያ፣ የሳንባ ነቀርሳ ማሰጋገፊያ ክፍል። (2020)። ድብቅ የሳንባ ነቀርሳ (ቲቢ) ኢንፌክሽን፣ የአንደኛ ደረጃ የጤና እንክብካቤ አቅራቢዎች መመሪያ። የበሽታ መቆጣጠሪያ እና መከላከያ ማዕከላት። <https://www.cdc.gov/tb/publications/faqs/pdfs/qa.pdf>

Centers for Disease Control and Prevention, National Center for HIV/AIDS, Viral Hepatitis, STD, and TB Prevention (ብሔራዊ የኤች ኤይ ቪ/ኤድስ ፣ ተላላፊ ሄፓታይቲስ፣ የአባላዘር በሽታ እና ቲቢ መከላከል ማዕከላት)። (2014)። ስለ ሳንባ ነቀርሳ (ቲቢ) ጥያቄዎች እና መልሶች]። የበሽታ መቆጣጠሪያ እና መከላከያ ማዕከላት። <https://www.cdc.gov/tb/publications/faqs/pdfs/qa.pdf>

Centers for Disease Control and Prevention, National Center for HIV/AIDS, Viral Hepatitis, STD, and TB Prevention (የበሽታ መቆጣጠሪያ እና መከላከያ ማዕከላት፣ የኤች ኤይ ቪ/ኤድስ ብሔራዊ ማዕከል፣ የቫይረስ ሄፓታይቲስ፣ የአባላዘር በሽታ እና የቲቢ መከላከያ)። (2014)። TB፣ ስለ ቲቢ ክሎሎራል ኢንፌክሽን ማወቅ ያለብዎት። የበሽታ መቆጣጠሪያ እና መከላከያ ማዕከላት። https://www.cdc.gov/tb/publications/pamphlets/tb_infection.pdf

Curry International Tuberculosis Center (ካሪ ዓለም አቀፍ የሳንባ ነቀርሳ ማዕከል)። (ካሪ 2020)። Latent TB Infection “Sleeping TB” (ድብቅ የቲቢ ኢንፌክሽን “የተኛ ቲቢ”)[የ PowerPoint ስላይዶች]። ካሪ ዓለም አቀፍ የሳንባ ነቀርሳ ማዕከል። <https://www.currytbcenter.ucsf.edu/products/LTBI-flipbook-patient-education-tool>

Sterling, T.R., Njie, G., Zenner, D., Cohn, D.L., Reves, R., Ahmed, A., Menzies, D., Horsburgh Jr, C.R., Crane, C.M., Burgos, M., LoBue, P., Winston, C.A., & Belknap, R. (2020)። የድብቅ ሳንባ ነቀርሳ በሽታ ሕክምና መመሪያዎች። ከብሔራዊ የሳንባ ነቀርሳ ተቆጣጣሪዎች ማህበር እና የበሽታ መቆጣጠሪያ እና መከላከያ እና መከላከያ ማዕከላት (CDC) የተሰጡ ምክሮች። 2020። የሕመም እና የሞት ሳምንታዊ ሪፖርት (MMWR)። ምክሮች እና ዘገባዎች። 69(No. RR-1)፣ 1-11.DOI።። <http://dx.doi.org/10.15585/mmwr.rr6901a1>

ማስታወሻዎች

ማስታወሻዎች

ማስታወሻዎች

Latent TB. Active Concern.
Tuberculosis Program

የሽርጂኒያ የጤና ዲፓርትመንት ቲቢ ፕሮግራም ቲቢን ለመከላከል፣ ለማከም እና ለማጥፋት ያለመ ሲሆን በሽርጂኒያ ውስጥ ያሉ የሁሉንም ሰዎች ደህንነት ለመጠበቅም ነው።

ለተጨማሪ መረጃ እባክዎን የእኛን ድረ-ገጽ በዚህ ይጎብኙ
<https://www.vdh.virginia.gov/tuberculosis/>
ወይም በዚህ ያግኙን 804-864-7906 ወይም
tuberculosis@vdh.virginia.gov

